

Priroda i društvo

Informativni bilten Udruženja Eko akcija Sarajevo

Br. 8, april 2021.

MOMENTALNO OBUSTAVITE GRADNJU NA BJELAŠNICI I IGMANU!

Prvi korak ka zaštiti sarajevskog okoliša i vode – obustava gradnje na olimpijskim planinama. Otpadne vode iz luksuznih apartmanskih naselja završavaju u izvorima naše vode za piće. Planine postaju privatno vlasništvo elite dok se djeca i stariji guše u smogu.

Apartmentna naselja na Bjelašnici, s prapatnom infrastrukturom, izgrađena su bez okolišnih dozvola. To znači da je u pitanju de facto bespravna gradnja.

ČEMU SLUŽE APARTMANSKA NASELJA?

Apartmenti su privatno vlasništvo. Planinsko zemljište – vlasništvo države – privatizovano je za potrebe imućnijih članova zajednice, mahom iz Sarajeva, i za iznajmljivanje.

Zarad provoda elite i dodatnog, jednokratnog profita privatnika – graditelja apartmana, uzurpiran je javni prostor i ugrožena gradska izvorišta pitke vode.

Za razliku od elite, djeca, bolesni, trudnice, stariji u mnogim bh. gradovima zimi se guše u smogu. Rješenje?

Da Vlada Kantona Sarajevo pod hitno zabrani daljnju gradnju na sarajevskim planinama.

Vlada Kantona Sarajevo ima nadležnost za to.

Sljedeći korak?

Cjelovita i stroga zaštita prirode na ovom području.

Prostorni plan Federacije Bosne i Hercegovine predviđa da se područje Igmara, Bjelašnice, Visočice i Treskavice proglasi nacionalnim parkom.

Nacionalni park ne bi ugrozio razvoj zajednica, inače potpuno zapuštenih i gotovo sasvim iseljenih. Iskustva iz regije i svijeta dokazuju upravo suprotno – lokalne zajednice izvanredno žive od nacionalnih parkova. Državni budžeti ubiru višemilionske prihode od nacionalnih parkova.

Nacionalni park Plitvice – 2017. godina
Ukupni prihodi oko 325 milijuna kuna
(84 miliona KM)
51% od naknada,
39% od pružanja
ugostiteljsko-turističkih usluga
10% od prodaje proizvoda i roba

Nacionalni park Triglav
u Sloveniji – 2010. godina
1,7 miliona noćenja
2.000 zaposlenih u turizmu
na području parka

- Iznad sarajevskih vodozahvata nalaze se krečnjačke planine, a voda kroz krečnjak putuje velikom brzinom. Mjerenja pokazuju da sve što se prospe na tlo u Babinom dolu za 13 dana završi u Hrasničkom vrelu (npr. kanalizacija i ulja iz parkiranih automobila).
- Iz Hrasničkog vrela se crpi 50 litara u sekundi za sarajevski vodovod.
- **Neke patogene mikroorganizme (npr. viruse i protozoe) nije moguće odstraniti standardnim prečišćavanjem vode kakvo se primjenjuje na Hrasničkom vrelu. Ukoliko se nađu u vodi za piće, neki od tih organizama uzrokuju teška oboljenja, pa i smrt.**

SARAJEVSKE PLANINE SU I SPOMENICI...

... Zimskoj olimpijadi 1984. godine. Pričaju jednu drugačiju priču o nama i našoj prošlosti, a istovremeno govore i našoj budućnosti. Olimpijska borilišta su materijalno svjedočenje da budućnost možemo krojiti vlastitim snagama, za dobro svih nas.

Specifičnost sarajevskih olimpijskih borilišta ogledala se u tome što su se nadmetanja odvijala u praktično netaknutom prirodnom okruženju.

Okruženju nekih borilišta nanosena je ogromna šteta poslijeratnom bjesomučnom izgradnjom. Nastavi li se uništavanje planinskog okruženja, buduće generacije i posjetioci neće moći rekonstruisati doživljaj olimpijskog duha.

Bez neposrednog doživljaja borilišta biće nemoguće oživjeti i specifikum sarajevske Olimpijade – herojske napore jednog donedavno siromašnog društva, iskustvo snaga združenih u kolektivnoj volji da se nadvladaju sva ograničenja.

Taj duh zajedništva, dostojanstva i veličanstvenosti nekadašnjih generacija biće nepovratno izgubljen.

Iz regiona

Eko-ustanak u komšiluku!

Ovog aprila beogradskim ulicama marširalo je preko deset hiljada ljudi – iz Srbije, ali i iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Makedonije. Zahtijevali su da vlasti iz korijena promijene odnos prema prirodi – da zaustave uništavanje životne sredine zarad profita šačice (već) bogatih. Ustanak je širom Balkana začet u masovnoj borbi naroda za rijeke, a protiv ubijanja rijeka malim hidroelektranama, te uopšte protiv privatizacije voda i vodotokova.

